

Wat een pure verrukking

THEATER / RECENSIE

Tartuffe, naar Molière. Door Toneelgroep Amsterdam en NTGent. Regie: Dimiter Gotscheff. Bijgewoond: 22 maart, Amsterdam. Ondermeer nog te zien in Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam. Volledige speellijst www.toneelgroepamsterdam.nl

Zou Molière (1622-1673) in deze versie van 'Tartuffe', zijn grote successtuk herkend hebben? Ja, misschien toch wel. Want al heeft regisseur Dimiter Gotscheff zich dan alle mogelijke vrijheden veroorloofd, de kern van het stuk bleef gelijk. Richtte Molière zijn vinnige pijlen vooral op de toenmalige katholieke geestelijken die onder het mom van vroomheid vooral aardse rijkdom nastreefden, dan vervangt Gotscheff dit door een soort Amerikaanse televisiedominee die met grote woorden en gebaren even hypocriet, met zijn zogenaamde mededogen met de lijdende medemens, zijn onbaatzuchtigheid en het wegcijferen van zichzelf alle aardse zaken naar zich toe weet te graaien. Maar waar Molière aan het eind toch rechtvaardigheid liet overwinnen, is de eindstand bij Gotscheff een stuk dubbelzinniger. Bij hem trekt het kwaad, de verleidingskunst van de gladpratende dominee Tartuffe aan het langste eind.

Onvoorstelbaar mooi

Het zijn schitterende plaatjes die Gotscheff, mede dank zij zijn scenografe Katrin Brack de toeschouwer voorschotelt. Vooral die scène aan het begin, als het gezin van Orgon zijn entree maakt, is onvoorstelbaar mooi. Rijk zijn ze en dat stralen ze aan alle kanten uit. Orgon in een maatpak, zijn vrouw Elmire in glitter en bont, zijn dochter Mariane en haar vriend Valere in tennisoutfit en zijn zoon casual, maar duur. Door en door voldaan poseren zij op het podium. Niets kan dit beeld van welvarendheid en arrogantie verstoren. Maar dan knalt een minutenlang dierend bombardement van confetti en serpentine los, duizelt het opeens van kleuren en glanzen. En in die schitterende chaos duikt Tartuffe op, met zijn gladde praatjes die op het oog vol mededogen zijn: Elke vijf seconden sterft ergens een kind van de honger, een miljard mensen op de aard-

bol heeft nooit voldoende te eten. Zijn betoog raakt Orgon en beetje bij beetje ontdoet hij zich van zijn dure kleding. In een joods biddkleed, een Nepalees monnikengewaad, in niet meer dan een onderbroek op een door hem zelf tussen de confetti vrijgemaakt kruis, als een vlezig Christus, wil hij boete doen. Hij onterft zijn zoon en schenkt zijn volledige erfenis aan Tartuffe, geeft hem zijn dochter als bruid. Maar nog is het de kwezelaar niet genoeg. Nog meer wil hij.

Kleuterliedjes

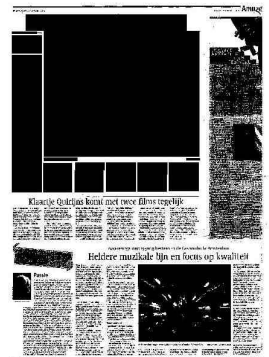
De teksten van Gotscheff, een woeste brei van teksten deels rechtstreeks ontleend aan Molière, deels bijbelse citaten, kleuterliedjes, marsliederen en citaten van Seneca en tal van anderen maken het stuk niet altijd eenvoudig te volgen.

Maar het intense spelplezier dat als een fontein hoog opspuit op het podium maakt veel goed. Wim Opbrouck lijkt geboren om de arrogante Orgon te spelen, met zijn stem als een klok en zijn lijf als een tempel van aardse geneugten, pure verrukking om naar te kijken. Koen de Sutter maakt van Tartuffe een mooie gladakker, een en al glimlachjes en onwaarachtigheid. En Elco Smits zet een gedenkwaardige Cléante neer, de handenwrijvende, pluimstrijkende zwager die zijn eigen lafheid overwint en Orgon de waarheid durft te zeggen.

Piepjonge

Indrukwekkend is ook de nog piepjonge Joke Emmers die van dienstmeisje Philipote een schrijnende maagd met Downsyndroom maakt. Maar er is er maar eentje die volledig de show steelt: Frieda Pittoors als de meid Dorine, kritiekloos trouw aan haar meester, in een monoloog die bestaat uit een onweerstaanbare wirwar aan citaten, van Marsman tot psalmen, van het Wilhelmus tot 'Ik zag twee beren' (waarmee zij een complete zaal met elitair theaterpubliek aan het zingen krijgt). Wat een pure verrukking.

SONJA DE JONG

Wim Opbrouck als Orgon in 'Tartuffe'.